

Persische Zusammenfassungen der Beiträge (چکیده فارسی مقالات)

علی صیادانی، ابوالفضل فتحی و نوروز پیغمی Sayadani/Fathi/Peighami در تحقیق خود سعدی را در جایگاه رفیع بزرگان تاریخ بشریت معرفی نموده و با مشهورترین شخصیتهای جهانی نظریه هومر یونانی، دانته ایتالیایی، شکسپیر انگلیسی، گوته آلمانی مقایسه کرده و از زمرة بنیانگذاران ساختمان فرهنگ بشری محسوب می‌کنند. به نظر این محققین چنانچه این اندیشمندان عظیم نبودند، فرهنگ اوج و تعالی نمی‌یافتد و مفهوم انسانیت ژرفایی نمی‌گرفت. اینان به زندگی انسان معنی و مفهوم بخشیده‌اند، از افتخارات و ارمغان جامعه بشری محسوب می‌شوند و مقام فاخر سعدی در این میان بر کسی پوشیده نیست. نویسنده‌گان این مقاله معتقد‌اند، که آثار و افکار سعدی با فرهنگ و ادب ایرانیان آمیخته است و بیانگر روح والای این ملت می‌باشد، که در ماورای مرزهای ایران نیز همه سخنواران و اندیشمندان را به شگفتی همراه با ستایش برانگیخته و مجنوب خویش نموده است، به گونه‌ای که بسیاری به تقلید از آثار وی برخواسته‌اند. ایشان در بخش‌های پایانی مقاله خود در صدد هستند، تا خواستگاه و جایگاه رفیع سعدی را در تاریخ ادبیات ایران ترسیم نموده و نفوذ ادبی او بر سایر اندیشمندان و ادبیان جهان را به واسطه آثار ادبی ماندگار و جاودانه وی به علاقمندان او معرفی کنند، ایشان بر این نکته تأکید خاص دارند، که سعدی از برترین چهره‌های تاریخ تفکر و اندیشه در دنیا محسوب می‌گردد.

کاووس حسن لی و علی رجائی Kavoos Hassanli/Ali Radjaie در مقاله خود به ارائه مطالبی پیرامون زندگی و آثار سعدی می‌پردازند و با نگرشی روشن به تنوع آثار و تسلط زبانی سعدی اشاره می‌کنند. سعدی به عنوان حکیمی ارجمند و فردی با تجربه‌های فراوان سفر به کشورهای مختلف جهان در عصر مغول‌ها می‌زیسته است. با وجود - و یا شاید هم به علت - همین اوضاع نازارام او در مقام انسانی داشت، باتجربه و خودساخته به نگارش شاهکارهای کلاسیک خود بوستان (1257 م.) و گلستان (1258 م.) همت گماشته و از نظر فرم و محتوا نمونه‌های بی‌بديلی را در زبان فارسی خلق نموده است. پژوهشگران این مقاله سعدی را با القاب "استاد سخن"، "علم اخلاق" و "شاعر مردمی" معرفی کرده‌اند، که همچون آئینه‌ای به توصیف صادقانه و قایع عصر خود پرداخته است. بیشتر موضوعات مورد بحث و تأییلات ادبی در آثار وی را از قرار عدالت، مدارا، نصایح اخلاقی و تربیتی، حکمرانی همراه با خیر و صلاح و عدالت، تواضع، تقوا و عشق به همنوعان و گرایش به

زیبائی‌ها توصیف کرده‌اند. سعدی با آثار منظوم، منثور و اشعار تغزلی خود بخصوص در قالب غزل و قصیده خلاقیت و میراثی عظیم از خود به یادگار گذاشته، که ابعاد مختلف و بسیار قوی و ادبی آنها در ادبیات جهان طرفداران و علاقمندان بیشماری پیدا کرده است. بلاغت و فصاحت سعدی زبانزد خاص و عام است و از دیرباز تا عصر حاضر همه ادب دوستان اخلاق مدار را سخت مجذوب خود نموده است. در این مقاله مهمترین جنبه‌های آثار ارزشمند وی مورد تحقیق، بحث و بررسی قرار گرفته است.

حسن حیدری Hassan Heydari سعدی را در لفظ یک شاعر توانا و در محتوا حکیمی بزرگ نامیده و او را نتیجه تعالیم فردوسی و سنایی، زیده سخنان حکمت آموز و تعالیم روح پرور و لطیف ادبی یونان، ایران، هند، عرب و عجم دانسته است. نویسنده موضوع انسان مداری سعدی را، که بر پایه حقوق طبیعی انسان استوار است، مورد تجزیه و تحلیل قرار داده. نتایج حاصله نشان می‌دهد که انسان دوستی سعدی بر پایه اصول اساسی اخلاق استوار است و مهم ترین آنها مدارا و رعایت حقوق دیگران ذکر می‌شود. این اصول نتایج مفید عملی در عرصه زندگی در پی داشته، که عبارت از نوع دوستی، تواضع خودشناسی، عشق و محبت نسبت به دیگران است. به نظر این محقق در گفتمان عصر سعدی فاصله حاکم و رعیت قابل توجه بوده و سخنی از تساوی حقوق این دو طبقه مطرح نبوده و در تدبیر ملک قائل به روشنی است، که در دوره‌های بعد اصطلاحاً بدان اصطالت وظیفه گفته‌اند. او البته در صدد بنیان یک نظام اخلاقی نظری و فلسفی نبوده و به نتیجه عمل در سیاست و اخلاق توجه بیشتری داشته است. اگر چه سعدی در مقام شاعر به تقدیر و سابقه از ل اعتقاد دارد، اما در عرصه زندگی عملی انسانها بسیار واقع بین است. او فجائی سیاسی عصر خود را به تقدیر نسبت نمی‌دهد، بلکه آنها را نتیجه عمل انسانهای نادان و ظالم می‌شمارد. بنیاد کار او در سیاست بر عبرت اندوزی از گذشته قرار دارد و مشروع بودن قدرت در نظر او فقط از طریق فائق آمدن بر غفلت و غرور و عبرت گرفتن از آعمال گذشتگان و اعمال دادگری مقدور است.

سحر صولتی Sahar Solati مسیر دیگری را طی نموده است. ایشان به بررسی روح کلان و حاکم بر عصر سعدی پرداخته و اوضاع و احوال زمان سعدی را در آثارش بررسی می‌کند، تا دریابد که سعدی چه واکنشی به اوضاع زمان خود داشته است. در این تحلیل به رویکرد روان‌شناسی توجه خاصی شده است، تا نحوه مواجهه با حوادث آن دوران از این منظر به دست آید. همچنین پس از مطالعه تاریخ آن دوران با نگرشی اجتماعی و روان‌شناسانه در آثار سعدی به تحقیق در زمینه "عدل و عدالت" در فلسفه و مکتب اسلام شیعی توجه داشته است. نویسنده با نگرشی اجتماعی - روان‌شناسی نسبت به تغییرات اخلاقی و اجتماعی آن عصر سعی بر ارائه نمونه‌های مختلف دارد، که به "خلق و بروز اعمال، به دانایی خداوند، به موضوع خیر و شر، و به تأثیر عبادت" می‌پردازد و در این راستا نظرات فلسفه مختلف اسلامی را نیز مطرح می‌نماید.

مهرداد اکبری Mehrdad Akbari به ابعاد و تأثیرات فرهنگی، سیاسی و اجتماعی افکار و مکتب سعدی پرداخته است، آن دسته از آموزه هایی، که در روزگار ما دارای معنا و کاربرد باشند. در مرکزیت این افکار این سؤال مطرح می گردد، که: پیام اصلی سعدی برای جهان امروز ما چیست؟ بدون آنکه وی را با دیگر متفسران غربی یا شرقی مقایسه نماییم. افزون بر هزار شاعری و نویسنده‌ی، سعدی در زمرة عالمان روزگار خود نیز به شمار می آمده است. از آنجا که دامنه‌ی اندیشه‌های او بسیار گسترده است، نویسنده بیشتر به اندیشه‌های اجتماعی مربوط به طبقه حاکم پرداخته است، که مطابق با نظر سعدی، بایستی از میان خردمندان انتخاب شوند، باید خصوصیاتی همچون دانایی و شکیلایی و عدالت ورزی داشته باشند تا بتوانند شایستگی حکومت کردن را کسب کنند. اساس این خصوصیات بر نوع جهان بینی حاکمان استوار است. جهانی که آن‌ها باید بیینند، جهانی است که در آن هیچ چیز و هیچ کس ابدی و پایدار باقی نمی‌ماند و به همین سبب، نه به سروری اش می‌توان دل بست و نه زیرستان و ستمدیدگانش همیشه در یک وضع ثابت باقی می‌مانند. در چنین جهانی، باید روزگار محدود عمر را غنیمت شمرد و با تمام توان به کار نیک و خیر پرداخت، تا بتوان به سعادت مورد نظر نایل گردید.

فرانک هاشمی Faranak Hashemi موضوع معرفی و اهمیت والای سعدی را در مقام یک شاعر و حکیم شرقی در کشورهای اروپائی و بخصوص آلمانی زبان مورد بحث و بررسی قرار داده و مطرح کرده است. این پژوهشگر با اشاره و استناد بر آثار معروف سعدی نظیر "بوستان" و "گلستان"، که از چندین صدّه قبل تا کنون شاهد ترجمه‌های مختلفی به زبانهای اروپایی بوده است، توجه شعرا و بزرگان جهانی را در تقلید و تحسین نسبت به این آثار بیان می‌کند. ایشان همچنین با نگرشی وسیع به پهنهٔ فراخ آثار بیشمار سعدی در میدان بزرگ زبان و فرهنگ اروپایی می‌پردازد و تعداد کثیری از آنان را بر می‌شمارد. او به معرفی نویسنده‌گان، شخصیتها و بخصوص پیشگامانی می‌پردازد، که موجبات انتشار مطالب گوناگونی را در اروپا راجع به سعدی فراهم کرده اند و بیشتر بر روی چهره‌های شناخته شده و "شعرای مشهور" متمرکز می‌شود، موضوعی که نفوذ و تأثیر سعدی را بر ادبیات جهانی نمایان می‌سازد. هاشمی نگاه خود را بر توسعه و گسترش این حضور سعدی در صحنه ادبیات غربی معطوف داشته و متنذکر می‌گردد، که این جلوه گری و حضور بسته به شرایط زمانی و مکانی مختلف امروزه نیز همچنان نیز مشاهده می‌شود، هیچ از رونق آن کاسته نشده و هر از چند گاهی شاهد ترجمه‌های جدیدتری از آثار سعدی و معرفی وی به علاقمندان فرهنگ دوست و ادب پرور بوده ایم و مطمئناً در آینده نیز ناظر آن خواهیم بود.

مترجم: دکتر علی رجائی، دانشگاه اراک